Annelik Bekçili?i Ölçe?i (ABÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Annelik Bekçili?i Ölçe?i (ABÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16903

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Annelik Bekçili?i Ölçe?i (ABÖ), annelerin, babalar?n çocuk yeti?tirme süreçlerine kat?l?m?n? kontrol etme veya k?s?tlama e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, H. Karabulut ve G. ?endil taraf?ndan 2017 y?l?nda Türkçe'ye uyarlama çal??mas? gerçekle?tirilerek Türk kültürüne kazand?r?lm??t?r. Ölçek, toplam 9 maddeden olu?makta olup, ebeveynler aras?ndaki rollere ili?kin alg?lar? de?erlendirmektedir. ABÖ, aile içi dinamikleri ve babalar?n çocuk bak?m?na kat?l?m?n? engelleyen tutumlar? incelemek isteyen ara?t?rmac?lar için önemli bir ölçüm arac? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Annelik Bekçili?i, Maternal Gatekeeping, Ebeveynlik, Baba Kat?l?m?, Psikometri, Uyarlama, Aile Dinamikleri.

Yazarlar

Hilal Karabulut, Gürsen ?endil.

Amaç

Annelik Bekçili?i Ölçe?i'nin (ABÖ) temel amac?, annelerin babalar?n çocuk yeti?tirme görevlerine ve kararlar?na ne ölçüde müdahale etti?ini ya da bu kat?l?m? ne ölçüde engelledi?ini tespit etmektir. Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?, Türk aile yap?s? ve kültürel ba?lam?nda annelik bekçili?i davran??lar?n?n düzeyini geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçebilecek standart bir araç sa?lamay? hedeflemi?tir. Bu, özellikle e?ler aras?ndaki sorumluluk payla??m?n? ve çat??ma alanlar?n? anlamak aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçek, ebeveynlik rolü da??l?m?ndaki e?itsizlikleri ve annelerin çocukla ilgili konularda kendilerini tek otorite olarak görme e?ilimlerini belirlemeye yard?mc? olur. Elde edilen veriler, çift terapisi ve aile dan??manl??? alanlar?nda müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine zemin haz?rlar.

Yap?

ABÖ, psikolojideki **Annelik Bekçili?i** (Maternal Gatekeeping) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, annenin, baban?n çocukla kurdu?u ili?kiyi ve bak?m görevlerini üstlenmesini aktif veya pasif yollarla düzenlemesi, k?s?tlamas? veya engellemesi anlam?na gelir. Annelik bekçili?i, genellikle annenin kendini birincil ve en yetkili ebeveyn olarak görmesinden kaynaklan?r ve baban?n ebeveynlik yeterlili?ine dair ?üpheleri içerir.

Ölçekteki maddeler, baban?n karar alma süreçlerine, duygusal deste?e ve günlük bak?m

ARABPSYCHOLOGY.COM

rutinlerine kat?l?m?na annenin e?inin yakla??m?n? yans?tmaktad?r. Yüksek puanlar, annenin baban?n kat?l?m?na kar?? yüksek düzeyde bekçilik yapt???n?, yani baban?n rolünü k?s?tlad???n? i?aret eder. Bu yap?, modern ailelerdeki de?i?en ebeveynlik rollerini anlamak için temel bir kavramd?r.

Geçerlik

ABÖ'nün Türkçe'ye uyarlama çal??mas?nda (Karabulut ve ?endil, 2017), ölçe?in yap?sal geçerli?i incelenmi?tir. Uyarlama, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamay? amaçlam?? ve bu amaçla genellikle **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullan?lm??t?r.

Yap?lan analizler, ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak beklenen yap?y? destekledi?ini göstermi?tir. Bu, ölçe?in gerçekten de annelik bekçili?i davran??lar?n? ölçtü?üne dair kan?t sunar. Ölçe?in uyum indeksleri (örne?in, CFI, TLI, RMSEA de?erleri) genellikle kabul edilebilir s?n?rlar?n içinde bulunarak yap? geçerli?inin sa?land??? raporlanm??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, maddelerin iç tutarl?l??? yoluyla de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda elde edilen **iç tutarl?l?k** katsay?s? (Cronbach's Alpha), ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermi?tir.

Ara?t?rmac?lar taraf?ndan bildirilen Cronbach Alfa de?erinin, psikometrik aç?dan kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ABÖ'nün farkl? ba?lamlarda ve farkl? örneklem gruplar?nda güvenilir sonuçlar üretebilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Annelik Bekçili?i Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyonunda, ölçe?in tek boyutlu yap?y? koruyup korumad??? **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile test edilmi?tir. Orijinal ölçe?in yap?s?na uygun olarak, 9 maddelik Türkçe formun tek faktörlü bir yap?da topland??? ve bu yap?n?n iyi bir model uyumu sergiledi?i belirtilmi?tir.

Tek faktörlü yap?n?n korunmas?, annelik bekçili?i kavram?n?n Türk popülasyonunda da tutarl? bir ?ekilde tek bir psikolojik e?ilimi temsil etti?ini göstermektedir. Bu analiz, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü kan?tlam?? ve ara?t?rmac?lar?n toplam puan üzerinden yorum yapmas?na olanak tan?m??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Yaz?l? Anket (Öz Bildirim)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlamas? yap?lm??t?r)

Popülasyon Grubu: Evli veya birlikte ya?ayan ebeveynler (özellikle anneler ve babalar)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Çocuk sahibi olan ve ebeveynlik sorumluluklar?n? payla?an bireyler. Uyarlama çal??mas? için kullan?lan örneklem detaylar? ilgili makalede sunulmu?tur.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme format?n? kullan?r. Kat?l?mc?lardan her bir maddeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri istenir.

Derecelendirme: 5'li Likert ölçe?i (5 Tamamen kat?l?yorum - 1 Hiç kat?lm?yorum).

Toplam Madde Say?s?: 9 madde.

Anahtar Kelimeler

Annelik Bekçili?i Ölçe?i, ABÖ, Psikolojik Ölçek, Ebeveyn Çat??mas?, Çocuk Geli?imi, Tek Faktörlü Yap?, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hilal Karabulut

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresi: sim.hilal@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Yazarlar?n makalenin yay?nland??? tarihteki kurumsal adresleri referans makalede mevcuttur.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in kullan?m? için izinler, sorumlu yazar Hilal Karabulut ile ileti?ime geçilerek al?nabilir. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazardan izin al?nmas? ko?uluyla mümkündür. Ölçe?in Türkçe'ye uyarlanma ve yay?nlanma y?l? **2017**'dir.

Ölçek, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*'nde yay?nlanm??t?r. Orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: annelik-bekciligi-olcegi-abo-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Karabulut, H. ve ?endil, G. (2017). Annelik Bekçili?i Ölçe?i'nin (ABÖ) Türkçe'ye uyarlanmas?. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(61), 686-699.
Makalenin DergiPark ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Annelik Bekçili?i Ölçe?i (ABÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Çocu?umun kiminle vakit geçirece?i konusunda karar verilmesi gerekirse, e?im, bu karar? verecek ki?inin ben de?il, kendisi oldu?unu dü?ünür.
Çocu?umun doktora gitmesi gerekirse, e?im, onu doktora götürecek ki?inin ben de?il, kendisi oldu?unu dü?ünür.
Çocu?umun duygular? incinirse, e?im, onu benim de?il, kendisinin teselli etmesi gerekti?ini dü?ünür.

ARABPSYCHOLOGY.COM